

TŰZVÉDELMI OKTATÁS ANYAGA

Hallgatók számára

I. TŰZVESZÉLYESSÉGI OSZTÁLYOK:

A Budapesti Corvinus Egyetem épületeiben megtalálhatók:

„A” fokozottan tűz- és robbanásveszélyes (pl. benzin, oldószerek és ezek tárolói, gázpalack gázmérő, akkumulátor helyiségek), a

„B” tűz- és robbanásveszélyes (pl. a Ménesi és Villányi úton az asztalos műhelyek porkamrái stb.)

„C” tűzveszélyes (pl. raktárak, könyvtárak, egyes műhelyek, stb.) a

„D” mérsékelt tűzveszélyes (pl. tantermek, irodák, gáztüzelésű kazánház, stb.) és

„E” nem tűzveszélyes (pl. folyósók, mosdók, WC-k, stb.) tűzveszélyességi osztályba tartozó helyiségek.

II. ÁLTALÁNOS TŰZVÉDELMI SZABÁLYOK:

1. A használatra vonatkozó általános tűzvédelmi szabályokat az egyetem épületeire vonatkozó Tűzvédelmi Szabályzat részletesen tartalmazza, amit mindenki maradéktalanul köteles betartani.
2. A különböző helyiségeket, tereket csak az eredeti rendeltetésüknek megfelelően szabad használni. Ettől eltérni csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával szabad.
3. „A” – „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó anyagot alkalmasszerűen csak a szabadban, vagy hatékonyan szellőztetett helyiségben szabad használni, ahol egyidejűleg gyújtóforrás nincs.
4. Minden munkahelyen a tevékenység közben és annak befejezése után ellenőrizni kell a tűzvédelmi használati szabályok megtartását és a szabálytalanságokat meg kell szüntetni.

Az ellenőrzés terjedjen ki: pl.

- A tűzjelzés lehetőségére.
 - A kiürítési (menekülési útvonalak=folyósók, lépcsőházak és egyéb közlekedő terek) útvonalak szabadon tartására.
 - Tűzcsapok, tűzoltó készülékek, felszerelések meglétére, hozzáférhetőségükre.
 - Oltóvíz kivételi helyek megközelíthetőségére.
 - Tevékenység befejezése után villamos- gép, berendezés, készülék kikapcsolt állapotára.
 - Fűtőberendezések előírt használatára.
 - Dohányzás szabályainak betartására.
 - A tevékenységhez feltétlen szükséges anyagmennyiség szabályos tárolására, stb.
5. Tűzveszélyes tevékenységet tilos olyan helyen végezni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat. Állandó jellegű tűzveszélyes tevékenységet csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, erre a célra alkalmas helyen, - alkalmasszerű tűzveszélyes tevékenységet csak írásbeli engedély alapján az abban meghatározott szabályok betartása mellett szabad végezni. (Részletesebben lásd a tűzvédelmi szabályzatban.)
Nyílt lángot, gyertyát , mécsest , csillagszorot, pirotechnikai anyagot használni nem szabad.
 6. Égő dohányneműt, gyufát és egyéb gyújtóforrást tilos olyan helyre tenni, illetve ott eldobni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.
Az egyetem épületeiben a kijelölt dohányzó-helyek kivételével dohányozni tilos

7. Az épületekben, helyiségekben és szabadtéren még átmenetileg sem szabad:

ELTORLASZOLNI:

- a villamos berendezés kapcsolóját
- a közmű nyitó és zárószerkezetét
- a tűzjelző kézi jelzésadókat
- a nyomásfokozó szivattyút

- a hő- és füstelvezető kezelőszerkezetét, nyílásait
- a tűzvédelmi berendezést, felszerelést és készüléket

LESZŰKÍTENI:

- a közlekedési utakat
 - ajtókat, ajtónyílásokat
 - kiürítési utakat.
8. A helyiségekben (kollégiumi szobákban, irodákban, stb.) csak olyan fűtési rendszer használható, amely rendeltetésszerű működése során nem okoz tüzet vagy robbanást. Csak engedélyezett típusú, kifogástalan műszaki állapotú tüzelő- és fűtő berendezést szabad használni.
A rendszeresített fűtés mellett kiegészítő fűtés (pl. hőszugárzó, stb.) csak az illetékes vezető írásbeli engedélye alapján, az abban meghatározott szabályok maradéktalan betartásával használható.
9. Közcsatornába vagy szikkasztóba éghető gázt, gőzt vagy folyadékot, valamint az ilyen anyagot oldott állapotban tartalmazó szennyvizet, a vízzel vegyi reakcióba lépő és éghető gázt fejlesztő anyagot bevezetni nem szabad.
10. Világító berendezést, eszközt úgy kell elhelyezni, rögzíteni és használni, hogy az a környezetére tűzveszélyt ne jelentsen.
11. Villamos berendezés és éghető anyag között olyan távolságot kell megtartani vagy olyan hőszigetelést kell alkalmazni, hogy az az éghető anyagra gyújtási veszélyt ne jelentsen.
12. Villamos gépet, berendezést és egyéb készüléket a tevékenység befejezése után ki kell kapcsolni, használaton kívül helyezésük esetén a villamos hálózatról le kell választani. A tűzjelzés zavartalansága érdekében a nyilvános és fővonalú távbeszélő készülékek mellett a tűzoltóság hívószámát = 105, jól láthatóan fel kell tüntetni.
13. A rendezvények engedélyezésére és biztonságos lebonyolítására vonatkozó részletes előírásokat külön szabályzat tartalmazza.

III. A TŰZ JELZÉSÉRE ÉS A TŰZOLTÁSÁRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK:

1. A tűz észlelése , jelszése ahol automata berendezés van ott az épületen belüli észlelés és jelzése megoldott. Az egyetem több épületében a túoltosághozvaaló átjelzés is automatikus.
- Ha valaki tüzet észlel, de a atűzjelző hangjelzése még nem szólalt meg akkor az észlelő személy a hozzá legközelebbi kézi jelzésadóval a tűzjelző és átlő rendszert is aktiválni tudja.
 - Ahol nincs tűzjelző ott aki tüzet vagy közvetlen veszélyét észlel, illetve arrol tudomást szerez az a rendelkezése álló eszközökkel, telefonálással, személyesen a portára való bejelentéssel, a porta szolgálatnak vagy közvetlenül a tűzoltóságnak , a105-ös telefonszámon köteles a tűz esetett bejelenteni.
2. A tűz jelzésének hallatára az adott épületre kiadott tűzriadó tervben foglalt riasztást és az épület kiürítését kell végre hajtani. Gondoskodni kell arról, hogy a tűzesetről az épületben tartózkodók időben tudomást szerezzenek és biztonságosan elhagyhassák az épületet. Az épület kiürítését évenként legalább egyszer gyakorolni kell.
3. A kezdődő még nem kiterjedt tűz esetén a rendelkezése álló alkalmas eszközökkel meg kell kísérelni a tűz eloltását, mindaddig amíg az a személyi biztonságot nem veszélyezteti
- A kezdődő tüzek oltására, továbbterjedésének megakadályozása hordozható tűzolto-készülékkel is könnyen megoldható
 - Áramtalanítás után a fali tűzcsapok is hatékonyan használhatók a tűz oltására továbbterjedésének megakadályozására és a felhevült felületek hűtésére.

3.1 Az egyes épületekben alkalmazott tűzjelzés:

HANGOSBESZÉLŐ: Központi épület (Fővám tér)
Sóház (Fővám tér)
Oktatási Centrum
Kinizsi kollégium

Tarkaréti kollégium

Ménesi úti kollégium

INTELLIGENS TŰZJELZŐ RENDSZER: Központi épület (Fővám tér)
„Sóház”
OKTATÁSI Centrum
Kinizsi Kollégium
Ráday utcai kollégium
Rajk László Szakkollégium
(Horánszky u.6.)

EGYSZERŰ (NEM TELJES) TŰZJELZŐ RENDSZER:

Tarkaréti Kollégium
Budai kampusz G épület

4. A tűzoltóság közreműködése nélkül eloltott, illetve az emberi beavatkozás nélkül megszűnt tüzet is be kell jelenteni a tűzoltóságnak és a helyszínt a tűzvizsgálat vezetőjének intézkedéséig változatlanul kell hagyni.

IV. TŰZVÉDELMI SZABÁLYTALANSÁGOKÉRT FELELŐS SZEMÉLYEK SZANKCIONÁLÁSA:

1. A tűzvédelmi szabályokat, előírásokat mindenki külön felhívás nélkül köteles betartani, illetve végrehajtani.
2. Aki a tűzvédelmi előírásokat megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik az szabálysértést követ el és a szabálysértési eljárás keretében kiszabott pénzbírsággal sújtható.
3. Aki a Tűzvédelmi Szabályzat előírásait megszegi és cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik az fegyelemsértést követ el és vele szemben fegyelmi eljárás keretében megfelelő szankció kiszabására van lehetőség.

V. KÉZI TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK HASZNÁLATA:

1. **Porral oltók:** A különböző tűzosztályok tüzeinek oltására alkalmasak.
- **A tűzosztály:** szilárd, általában szerves eredetű olyan anyagok tüze, melyek lángolás (vagy izzás, parázslás) kíséretében égnak.
- B tűzosztály: éghető folyadékok tüzei.
- C tűzosztály: éghető gázok tüzei.

Az egyetemen leggyakrabban előforduló tűzoltó készülékek az **A – B – C** porral oltók, amelyek az **A – B – C** tűzosztályba tartozó anyagok tüzeinek oltására kiválóan alkalmasak. Ezen túl 1000 V feszültségig a feszültség alatti berendezések tüzeinek oltásánál is biztonsággal felhasználhatók. A készülékek kezelési utasítása a készülék palástján jól látható és olvasható. Számítógépek oltásához ne használjuk! Kárt okoz!

2. **Széndioxid aló:** széles területen használható, a feszültség alatti berendezés tüzeinek oltására is biztonságosan alkalmazható. Kezelési utasítása a készüléken jól látható, olvasható. Számítógépekhez is jól alkalmazható.

Tűz esetén előforduló veszélyek:

Tűzeseteknél a leggyakoribb halálok a füst és csak másodsorban a hő.

A tűzeseteknél keletkező füst egy látható részből – ami a tájékozódást nehezíti - és egy láthatatlan részből áll, ami különböző mérgező anyagokat tartalmaz.

Szénmonoxid majdnem minden tűznél keletkezik. Ez egy színtelen, szagtalan gáz és senki nem tudja megmondani, hogy jelen van-e. A szénmonoxid belélegzése az ítélőképességet úgy befolyásolja, hogy a veszélybe került személy irracionális menekülési lehetőségekkel próbálkozik. A szénmonoxid belélegzése után egy ablak kinyitására, egy kilincs lenyomására is képtelenné válik az ember.

A tűz folyamán keletkező égésgázok forróak, ezért fölfelé szállnak. Ebbe a közegbe került ember a hőségtől és a halálos égésgázoktól a menekülési útvonalon a padozat közelében mozogva van nagyobb biztonságban.

A forró füstgázok a mennyezetig terjednek, lépcsőházak legfelső légterében akkumulálódnak, egyre forróbbá válnak. Ha ezek a gázok eléri a gyújtási pontjukat, akkor a tűz terjedése robbanásszerűen felgyorsul. Mindezek okán a mennyezet alatt és a felső rétegekben vastag, fekete füst halmozódik fel, ezért gyorsan kell menekülni.

Meghatározott anyagok (különösen műanyagok) égésekor olyan mérgező füst keletkezhet, hogy azt belélegző ember már néhány belélegzéstől eszméletlen állapotba kerülhet.

A veszélyhelyzetben történő cselekvés általános szabálya:

- A füst alatt a padozat közelében kell mozogni.
- A füsttel telített légterben való mozgást jelentősen segítheti, ha valamit (bevizezett ruhát, törölközőt, pólót stb.) a száj és az orr elé helyezünk, mert mint mechanikai szűrő a hőt mérsékeli, a füstreszecskéket pedig távol tartja.
- Ha a mennyezet alatt vastag, fekete füst gyűlt össze, akkor gyorsan kell menekülni.
- Tűzesetnél az értékes tárgyak mentésével foglalkozni, a menekülésben késlekedni nem tanácsos.
- Ha a füst már a padlóig felhalmozódott, másik menekülési utat kell keresni.
- Ha kiderül, hogy valahol egy személy van bezárva, akkor közte és a tűz közötti ajtók, ablakok becsukásával a tűz nem jut elegendő oxigénhez, ezért az égés lassúbb lesz és a füst – hő és lángterjedést is akadályozzuk. A helyiségben található anyagokkal az ajtók réseit el kell tömíteni, így a füst és a hő bejutása megakadályozható. Ezután a helyiség szabadba nyíló ablakainak kinyitásával friss levegőt engedhetünk a helyiségbe. Ha mindez fordítva történik, akkor az égés fokozódhat.
- Ha valahol egy személy be van zárva, segítségért kell kiáltania és közben körül kell néznie, végig kell gondolnia, hogy van-e más menekülési útvonal. Ez lehet pl. az erkélyen, a párkányon át a tetőre, vagy függönyből, takarókból, lepedőkből, stb.-ből készített alkalmi kötél segítségével udvarra, teraszra, stb. amit a tűz nem veszélyeztet.
- A mentésre váró személy a mentést végző tűzoltók figyelmét egy ing, vagy más ruhadarab kiakasztásával is felhívhatja.

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

POLGÁRI VÉDELMI ÉS KATASZTRÓFAVÉDELMI ISMERTEK

Hallgatók számára

POLGÁRI VÉDELEM

I. ÁLLAMPOLGÁRI KÖTELEZETTSÉGEK

A magyar állampolgárokat (férfiakat 16-60, a nőket 18-55 éves korukig) BÉKEIDŐBEN és RENDKÍVÜLI ÁLLAPOT idején is polgári védelmi kötelezettség terheli!

Ez adatszolgáltatási, bejelentési (szakképzettség megszerzése, munkahely-lakcím változása), megjelenési és a polgári védelmi szolgálat ellátásának kötelezettségét foglalja magában.

II. POLGÁRI VÉDELMI FELADATOK

1. Az életvédelem terén:

- a.) A lakosság és a polgári szervek felkészítése az ellenséges támadó fegyverek hatásai elleni védekezésre.
- b.) Riasztás és tájékoztatás.
- c.) Kitelepítés és befogadás.
- d.) Óvóhely-létesítés.
- e.) Egyéni védőeszközökkel való ellátás.
- f.) Elsőtétítés

2. Az anyagi javak védelme terén:

- a.) A létfenntartáshoz szükséges javak, gyógy- és kötszerek és egyéb anyagi javak (pl.: termelés, szolgáltatás eszközei) megelőző műszaki, radiológiai, biológiai és vegyi védelmének előkészítése és megvalósítása.
- b.) Különleges értékű vagyontárgyak (kulturális javak, nemesfém, valuta stb.) védelme.

3. A támadófegyverek alkalmazását követő helyzetben:

- a.) Felderítés a veszteségek csökkentése érdekében, mentés, mentesítés.
- b.) A lakosságról való átmeneti gondoskodás (élelemmel, vízzel ellátás, hajléktalanná váltak ideiglenes elhelyezése)

4. ELEMI CSAPÁSOK, AZ IPARI ÉS EGYÉB KATASZTRÓFÁK (árvíz, belvíz, földrengés, ipari nukleáris közlekedési stb. balesetek, katasztrófák) ESETÉN

- a.) A károk megelőzésében és elhárításában tevékenykedő szervek (árvízvédelmi, tűzvédelmi, járvány- és közegészségügyi stb. szervek) tevékenységének segítése.
- b.) A károk felszámolásában és a mentés érdekében halaszthatatlanul szükséges ideiglenes helyreállításban, ellátásban stb. való részvétel.

5. A polgári védelem háború idején való vezetésének biztosítás érdekében

- a.) Országos és területi vezető szervek polgári védelmi felkészítése
- b.) Vezetési pontok (vezető szervek védett munkahelyeül szolgáló létesítmények) és azokkal összefüggő technikai feltételek (hírösszeköttetés stb.) létrehozása és fenntartása.

MINDEZEK ÖNVÉDELMI ÉS HATÓSÁGI (területvédelmi) FELADATOK LEHETNEK.

KATASZTRÓFAVÉDELEM

III. **KATASZTRÓFA**= Az életet, az életfeltételeket, az anyagi javakat, a természeti környezetet jelentős mértékben és súlyosan károsító-, vagy azokat közvetlenül veszélyeztető elemi csapás, ipari szerencsétlenség, vagy más pusztító hatású természeti, illetve civilizációs eredetű rendkívüli esemény.

IV. **KATASZTRÓFÁK EREDETÜK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSA**

1. Természeti katasztrófák, amelyek az emberi tevékenységtől függetlenül a természet erőinek hatására elemi csapásként jelentkeznek.

Pl.

- Meteorológiai katasztrófák (felhőszakadás, szélvihar, hóvihar, lavina, villámcsapás, erdőtűz, szökőár, stb.)
- Földtani katasztrófák (földrengés, meteorit-becsapódás, vulkánkitörés)
- Biokatasztrófák (járványok, kártevők tömeges megjelenése stb.)

2. Civilizációs katasztrófák, amelyek emberi tevékenységgel összefüggésben helytelen emberi beavatkozás, mulasztás, figyelmetlenség, vagy technikai hibák hatására következnek be. Ezek között is lehetnek óriási károkat okozó és egy egész földrészre kiterjedő méretűek.

Pl.:

- Technikai vagy ipari katasztrófák (energiarendszerek meghibásodása, létesítmények állékonyságának megszűnése, tömeges közlekedési balesetek, veszélyes anyagok kiszabadulása stb.)
- Társadalmi katasztrófák (terrorcselekmény, szabotázs, fegyveres összeütközések, háborúk, sztrájkok, migráció stb.)

V. **MAGATARTÁSI SZABÁLYOK RENDKÍVÜLI ESEMÉNY BEKÖVETKEZÉSEKOR:**

1. Általános magatartási szabályok:

- a.) Kövesse a katasztrófavédelem illetékesei által adott utasításokat.
- b.) Kapcsolja be a rádiót, a televíziót és figyeljen a külső tájékoztatásra, hangosbeszélőre. Informálja a szomszédokat.
- c.) Ne hallgasson a rémhírekre és ne terjessze azokat.
- d.) Csak segélykérési céllal telefonáljon.
- e.) Ha a lakását elhagyja zárja el a gázt és a vizet. Az ajtókat, ablakokat is zárja be.
- f.) Bízson azokban, akik felkészültek a védelemre és önért is vállalják a veszélyt.

2. Egy-egy adott rendkívüli eseménynél követendő magatartási szabályok:

- a.) Maradjon nyugodtan ott ahol van, és tájékozódjon.
- b.) Amíg a földrengés meg nem szűnik, álljon egy ajtónyílásba, vagy bújjon az asztal alá.
- c.) Elzárkózás elrendelésekor a legközelebbi beton-, vagy téglapépületbe kell menni, az ajtót, ablakot csukva kell tartani. (Pl.: sugár- és vegyi katasztrófa esetén.)
- d.) Védje magát a lehulló tárgyaktól. Autóval is úgy álljon, hogy a dőlő tárgyaktól védve legyen. (Földrengés, árvíz, tűzkatasztrófa esetén)

- e.) Árvíz esetén menjen magasabb helyre. Ha az épületet nem tudja elhagyni, menjen magasabb szintre, ahonnan a tetőre is el lehet jutni.
 - f.) Olts ki az égő lángot földrengés, tűz-vagy vegyi-katasztrófa esetén.
 - g.) Ha tűz keletkezik, próbálja azonnal lokalizálni, eloltani.
 - h.) A liftet ne használja földrengés, árvíz, tűzkatasztrófa esetén, az autóját állítsa le.
 - i.) Készítsen listát és szedje össze a kimeneküléshez magával viendő tárgyakat, értékeket, gyógyszert, ruhát stb. A csomagot hátizsákban, vagy válltászában vigye, hogy a kezei szabadon maradjanak. Öltözzön rétegesen, kényelmesen.
 - j.) Csoportosan közlekedjen, hogy segíthessenek egymáson. Ne a járdán, hanem az út közepén haladjon. (Földrengés, tűz-, vegyi- és sugárkatasztrófa esetén)
 - k.) Védje a fejét, arcát, szemét, a szabad bőrfelületeit. Nedves ruhával védekezzen a gázok, a füst és por ellen.
3. Kitelepítés – a veszélyhelyzettől függően kötelező, vagy önkéntes – rövidebb vagy hosszabb idejű lakóhelyelhagyás. A kitelepítettek biztonságosabb területen alapvetően családoknál kapnak elhelyezést.
4. Kimenekítés olyan lakóhelyelhagyás, amikor elegendő figyelmeztetési idő nem áll rendelkezésre.
- A már bekövetkezett katasztrófa miatt szükséges az életveszélyessé vált területről a lakosság gyors kimenekítése.
5. Magatartási szabályok és tennivalók kitelepítés esetén:
- a.) Villanyt, vizet, gázt elzárni.
 - b.) Gázpalackot a lakásból kivinni.
 - c.) Az állatokat – ha lehet élelem és ivóvíz biztosítása mellett – bezárni.
 - d.) Hallgatni a hírközlő eszközöket, helyi bemondót, figyelni a hirdetőményeket.
 - e.) A tüzet mindenütt eloltani.
 - f.) A rászorulókat támogatni.
 - g.) Segíteni a pánik megelőzésében.
 - h.) Végrehajtani a rendészeti szervek utasításait.
 - i.) Vigye magával; a személyi okmányokat, készpénzt, hideg élelmet, ivóvizet, szükséges ruházatot, egyéni védőeszközöket, takarót, hátizsákot, kislámpát, gyógyszereket, egészségügyi felszerelést.
6. A rendkívüli események felszámolása és káros hatásainak mérséklése érdekében teendő intézkedések sorrendje:
- a.) Megelőzés-előrejelzés, veszélyelemzés, hatásvizsgálat, katasztrófavédelmi tervezés, felkészítés, védelmi rendszabályok és ellenőrzés.
 - b.) Kármérséklés, riasztás, tájékoztatás, lokalizálás, kimenekítés, életmentés, értékmentés.
 - c.) Műszaki felderítés, kárelhárítás, üzemzavar-elhárítás, kárstabilitás.
 - d.) A károsultak részére gyors segélynyújtás, átmeneti ellátás és elhelyezés.
 - e.) Ideiglenes helyreállítás közműkiváltás, szükségletesítmények létrehozása.
 - f.) Tapasztalatok értékelése, hasonló esetek elkerülésére teendő intézkedések, végleges helyreállítás